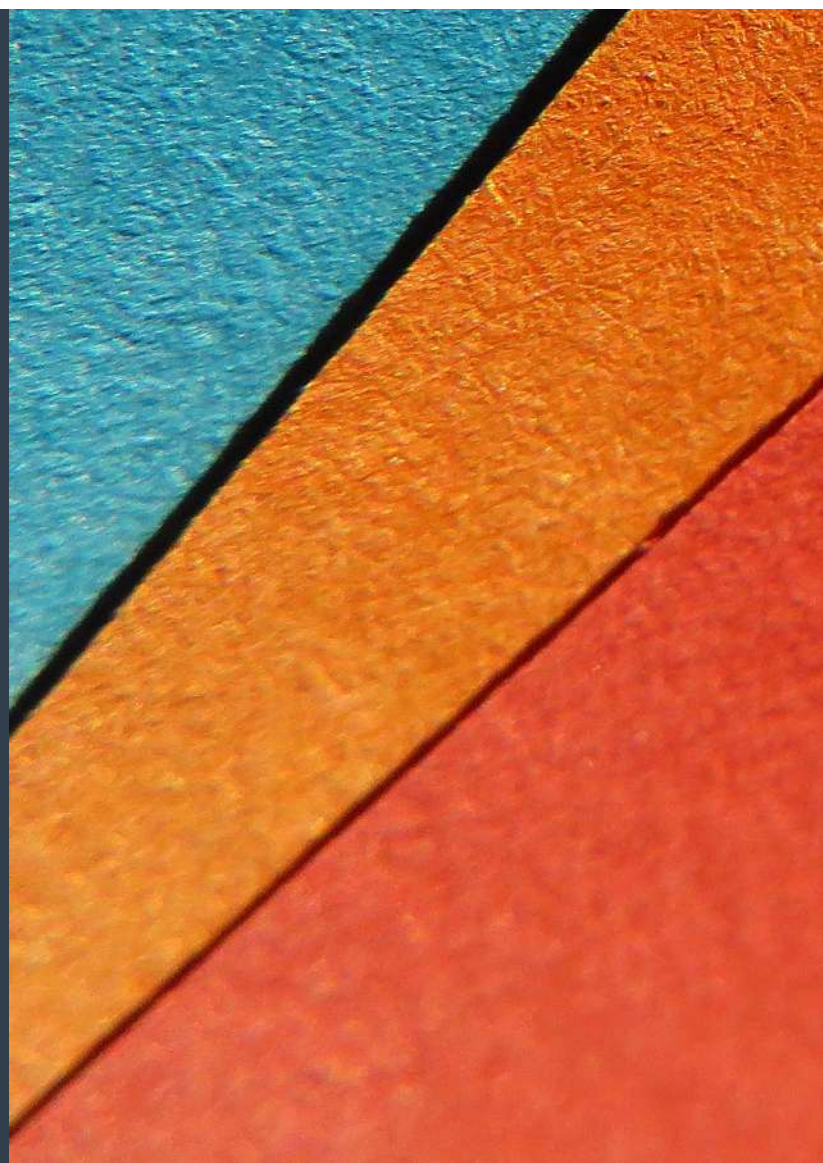

JULIOL DE 2021

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2020

Centre d'Estudis Africans i Interculturals

Carrer Erasme de Janer, 8
08001 Barcelona
934 123 937
ceai.cat

ÍNDEX

Sumari	2
1. El CEAI	6
2. Organigrama	8
3. Serveis als socis/es i comunicació	9
4. Estudis Africans: activitats de formació i sensibilització	10
5. Interculturalitat i migracions	16
5.1 Projectes d'interculturalitat	16
5.2. Accions de sensibilització i divulgació	32

SUMARI

Us donem la benvinguda a la Memòria 2020 del CEAi, institució catalana que fa més de 30 anys que fa recerca sobre les societats africanes, com a base per difondre l'africanisme amb la perspectiva intercultural en diferents espais i sectors, tant acadèmics i de les administracions públiques, com associatius i del conjunt de la societat.

El 2020 ha estat un any complicat per la pandèmia i les dificultats per desenvolupar actuacions presencials que aquesta comporta, des de poder viatjar a l'Àfrica, adaptar-se als nous paràmetres d'actuació, i potenciar la dimensió digital com a espai de treball i difusió. En aquest punt compartim afectacions amb el conjunt d'entitats catalanes i africanes, així com també les persones.

Com és costum, la ruta per la memòria de l'any 2020 d.c. s'inicia amb la presentació de les persones que donen vida al CEAi, dels principis que ens caracteritzen, dels àmbits de treball, així com de qui forma l'organigrama, la direcció i l'equip de col·laboradores.

Seguidament ens traslладem a la dimensió digital, amb l'ampliació de la presència del CEAi a les xarxes socials (7.700 seguidores a Facebook i més de 2.800 seguidores a Twitter), amb el manteniment del butlletí i el projecte d'actualització de les webs, que ha estat una realitat el 2020.

El CEAi va néixer per crear espais i propostes de formació i coneixement africanista. Per això, es va crear el catàleg de formació sobre Àfrica Sudsahariana, juntament amb el catàleg de formació d'Interculturalitat.

Malgrat la pandèmia de la COVID-19, es van portar a terme dues recerques sobre Moviments Socials i Associacions Populars a Etiòpia i a Senegal, encomanades per la Fundació Mundubat de Bilbao.

En la línia d'estendre l'africanisme més enllà de Barcelona, es van organitzar dues sessions sobre la construcció de la imatge d'Àfrica Negra a través dels cinema dins del cicle *Històries amb Crispetes* en col·laboració amb la Diputació de Barcelona. Va ser una sessió virtual que esperem pugui tornar a ser presencial el 2021.

Reforcem la participació de membres del centre en activitats a l'estat espanyol amb el curs del CIRA a Madrid, mentre seguim actius a xarxes africanistes internacionals com AEGIS i implicades en la Mesa per a la Diversitat en l'Audiovisual del CAC.

SUMARI

Hem obert una nova via d'acció amb la creació d'una xarxa de relació i treball en comú a tres bandes -Amèrica Llatina, Àfrica Sudsahariana i Catalunya- sobre els espais urbans: la Intercontinental Alliance for Urban Studies (AIEU), una aliança que va començar amb l'organització de les jornades virtuals. Esperem que el 2021 es consolidi amb la signatura d'un acord interuniversitari i l'ampliació d'activitats. Aquesta xarxa compta amb el suport del Departament d'Acció Exterior i Govern Obert de la Generalitat de Catalunya.

I, seguint la col·laboració amb la conselleria d'Exteriors, cal destacar el paper del CEAI en el procés d'elaboració del Pla Àfrica de la Generalitat de Catalunya. El primer pla territorial del govern de Catalunya: https://exteriors.gencat.cat/ca/ambits-dactuacio/afers_exteriors/afers-globals/relacions_bilaterals/pla-africa/

Dos principis actius ens guien. Primer, mantenim activitats centrals i de continuïtat. Segon, obrim i consolidem vies d'actuació en col·laboració amb institucions, entitats i persones. Aquests principis els posem en pràctica tant en el vessant africanista com en el de migracions i interculturalitat. Podem afirmar que el Col·lectiu i+ és una realitat en la qual el CEAI ha estat implicat en la concepció i la construcció.

També cal remarcar la consolidació de la col·laboració amb Enginyers Sense Fronteres (ESF) en projectes en comú de recerca a Moçambic i divulgació a Catalunya:

- *Enfortir les capacitats a la província d'Inhambane per promoure la justícia de gènere (Moçambic), finançat per l'ACCD.*
- *Contribución al desarrollo de la gestión del residuo en la ciudad de Maputo, mediante la implantación de mejoras en el ámbito técnico, social y medioambiental en los procesos de generación de compost apoyados en la comunicación social y con enfoque de género, finançat per l'Ajuntament de Barcelona.*

Aquesta col·laboració continuarà els propers anys.

Com ja és conegut, el CEAI va aprendre d'Àfrica la importància del reconeixement de les diversitats i de la interacció entre persones de diferents orígens, cosa que ens va portar pel camí de la Interculturalitat. Prova de la voluntat de consolidar projectes des de la innovació són les actuacions en l'àmbit de Migracions i interculturalitat. Projectes com:

SUMARI

- *Dones d'origen pakistanès i indi: visibles i amb drets*: un dels projectes més antics i consolidats del CEAI que reforça activitats tant en l'àmbit formatiu com d'assessorament.
- *Cartografia de Coneixements*: formació a professionals sanitaris, socials i educatius des de la base del treball comunitari tant a Barcelona (Cituat Vella, Poble-sec...) com a comarques de Girona. També va incidir en la intervenció comunitària al Poble-sec i Trinitat Vella. Sense oblidar la presentació de la web del projecte, fonamental per la difusió i la visibilització digital de l'experiència.
- *JOVES REFERENTS per la diversitat, interculturalitat i prevenció de violències*: arribà a la setena edició, en la qual es mantenen les activitats de difusió i sensibilització, i s'amplien els àmbits d'actuació amb la creació del *Think tank d'agents de sensibilització*. Amb una perspectiva de futur important, ja que alguns participants s'han sumat a l'equip de formadores del CEAI.
- *Criquet Jove Barcelona*: és un projecte que va incorporant noies de diferents orígens (magribí, llatinoamericà...). Es va aconseguir més visibilització i promoció als centres educatius, ampliant els equips femenins, i treballa en xarxa amb entitats esportives i socioculturals. Tot cercant la creació i la consolidació d'espais de reconeixement mutu i d'interacció positiva, ampliant l'activitat amb la promoció de joves referents entre les jugadores .

La memòria continua amb la presentació de les accions de sensibilització i divulgació. Fent menció al nostre Catàleg de Formacions i de les formacions virtuals impartides. També a dues col·laboracions significatives amb la Secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania: les *Guies per al programa de prevenció de violència masclista en comunitats migrades*, i la *Guia per a la incorporació de la perspectiva intercultural a la taula d'entitats del tercer sector social de Catalunya*.

Totes aquestes activitats, projectes i serveis mostren l'idoneïtat d'aplicar una mirada holista-integral, i en definitiva, interseccional. El treball en comú amb dones i joves s'amplia als professionals i a la població en el seu conjunt, aconseguint la millora de les actuacions i la capacitació de les persones tècniques, així com influenciant en les polítiques públiques en l'àmbit de la interculturalitat en sectors com la salut, l'esport, la joventut i els feminismes, on des de la pràctica es demostra la riquesa que per a Catalunya impliquen les diversitats.

SUMARI

Tot partint del reconeixement dels sabers de les persones de diferents orígens per afavorir els vincles entre elles, com a fonament de transformació estructural de la societat. Per això, el CEAI segueix en el programa BCN Interculturalitat com a membre de la Xarxa Antirumors, en la Comissió de Formació. Sense oblidar els tallers de hip-hop *Rimant Rumors*, vinculats també a la implicació del CEAI en la Xarxa Antirumors de Barcelona.

Es manté la col·laboració amb TRAMA i amb la Plataforma Unitària Contra les violències de Gènere (PUCVG), desenvolupant una acció d'Aprenentatge i Servei (APS). I el 2020 es va obrir un treball en comú amb la Fundació Marianao, l'entitat Prollema i la professora de l'UB Celia Premat per encàrrec del Departament d'Ensenyament. Són els cursos de formació a professorat "Diversitats a l'Aula".

Volem agrair el suport de les institucions públiques i privades que han confiat en el CEAI perquè els projectes que hem proposat siguin una realitat operativa, es consolidin i puguem obrir noves vies d'actuació.

I tot això no seria possible sense la qualitat humana i professional de l'equip tècnic, el voluntariat i els membres del centre que han volgut i sabut mantenir viu i amb molta vitalitat el CEAI. El que em permet afirmar que seguirem endavant!!!

Fins al proper any, i mentrestant, ens trobarem per aquests camins africanistes interculturals, en un entorn de pandèmia que no ha desaparegut. I mantinc la dita swahili amb la que vam tancar la memòria del 2019 per refermar la nostra voluntat de continuïtat.

Tutaonana mungu kipenda!!

Mungi atapenda!! [1]

Rafael Crespo Ubero
Secretari General Centre d'Estudis Africans i Interculturals

[1] "Ens veiem si Déu vol!!" Resposta: "Deu voldrà!!"

1. EL CEAI

QUI SOM

El Centre d'Estudis Africans i Interculturals (CEAi) és una associació dedicada a la recerca, la formació, la divulgació i la sensibilització sobre les societats africanes, la interculturalitat crítica i la convivència en la diversitat. Creat l'any 1987 per l'impuls d'un grup de debat dins de la Universitat de Barcelona (UB), es va constituir, dos anys després, com una associació sense ànim de lucre. El CEAi vol visibilitzar les narratives minoritzades tant al llarg de la història com en el moment actual, per transformar la nostra realitat i apreciar-ne diversitat. Alhora, vol posar en valor les societats africanes i les seves diàspores com a fonts de dinamisme i innovació social i cultural. L'entitat està composta per un equip multidisciplinar, tot remarcant el potencial de treballar des d'una mirada plural i transversal sobre les múltiples realitats que ens envolten.

Així, l'equip del CEAi està format i especialitzat en:

- Africanisme
- Perspectiva intercultural crítica
- Perspectiva interseccional
- Diversitat cultural
- Diversitat religiosa
- Diversitat sexual, afectiva, corporal i de gènere
- Perspectiva feminista
- Interculturalitat i salut

LÍNIES DE TREBALL

1

Formació teòric-pràctica: cursos, jornades, formacions, conferències, seminaris, tallers, etc., apostant per una mirada intercultural en l'abordatge de la diversitat.

2

Consultoria: investigacions, informes, assessorament, plans, programes i projectes públics o privats.

3

Intervenció: activitats, projectes i programes que posen en pràctica la interculturalitat des d'una perspectiva comunitària lligada al territori.

VISIÓ I PROJECCIÓ

Des del 1987, el CEAi divulga coneixements i experiències històriques de les societats africanes com a eina de reflexió sobre les societats europees i les seves mancances. I, des de fa més de 15 anys, amplia l'abast de la seva mirada a col·lectius de tots els continents, adoptant una perspectiva intercultural.

RAÓ DE SER

- Sensibilitzar sobre la pràctica del respecte cap a la diversitat de maneres de pensar, fer i ser, col·laborant amb administracions, universitats, associacions i col·lectius no institucionalitzats.
- Generar coneixement sobre les migracions i els reptes d'aquestes per a les societats europees, treballant des del model intercultural per a les transformacions socials.

VALORS

Justícia, equitat i respecte

Igualtat d'oportunitats

Equitat de gènere

Transformació social des de la base

Convivència partint del respecte per la diferència

Transparència

Sostenibilitat mediambiental

2. ORGANIGRAMA

El CEAI compta amb personal administratiu per al seguiment de la gestió i el funcionament diari de l'entitat. També té una junta directiva, triada anualment per l'Assamblea de Socis. Els càrrecs actuals són els següents:

PRESIDENT

Albert Roca

SECRETARI GENERAL

Rafael Crespo

TRESORERA

Maria Grande

VOCALS

Lola López
Elsa Rodríguez-Cabo
Isabel Osorio
Manuel Caballero

EQUIP TÈCNIC

Zra Fama
Albert Farré
Mery Loor
Xoán Vazquez
Ana Villalobos
Martín Frasso
Rosa Cardús
Maria Tobeña
Rocío Rojas
Liliana Aragón
Kaïre Ba Dejuan

COL·LABORADORS/ES

Ferran Iniesta/ Juliana Otálvaro/ Komal Naz/ Wafae Moussaoui/ Toni López/ Jordi Tomàs/ Gustau Nerín/ Eduard Gargallo/ Ana Mayo/ Soledad Vieitez/ Itiziar Ruiz-Gimenez/ Carlos Bajo/ Pol Bassols/ Kimberly Jordan/ Bernat Mercader/ Willy Barleycorn/ Versembrant/ Maria Mateu/ Shanti Valls/ Alfredo Cohen/ Amaia del Bosque/ Laura Garcia/ Montse Gibert/ Gemma Solés/ Gerard Poch/ Armonía Pérez/ Víctor González/ Aitor Sánchez/ Marta Lima/ Sebastián Ruiz/ Daniel Giménez/ Gerard Horta/ Romina Martínez/ Ababacar Thiakh/ Aina Nangy/ Thierno Birahim Aw.

3. SERVEIS ALS SOCIS I COMUNICACIÓ

L'any 2020 s'ha donat continuïtat a l'estratègia comunicativa que es va engegar el 2019 per donar resposta a les exigències de la digitalització quant a la comunicació corporativa de l'entitat. El pla d'acció, que s'ha estès al llarg del 2019 i el 2020, s'ha centrat en la reforma de la web, l'impuls de les xarxes socials i l'elaboració de materials comunicatius físics i digitals.

Durant els últims anys, el CEAI s'ha mantingut amb un portal web, creat l'any 2014, que no donava resposta a les noves necessitats comunicatives dels projectes i les iniciatives generades. L'equip del CEAI ha treballat en una web que faci arribar al públic tota la informació de continguts, projectes i accions formatives desenvolupades, així com l'organització d'aquest contingut de manera clara i precisa. Per això, en clau comunicativa hem invertit tots els nostres esforços en treballar en la creació d'una nova web que s'ha publicat el setembre del 2020.

D'altra banda, hem observat la importància de mantenir una comunicació diària a través de les nostres xarxes socials amb els seguidors i socis i sòcies del CEAI. Per aquest motiu, hem treballat en l'impuls de les xarxes socials (Facebook, Twitter i LinkedIn) per oferir informació actualitzada, concisa i útil als nostres socis i sòcies, i a persones interessades en la tasca del CEAI.

El 2020, l'interès pel Centre d'Estudis Africans i Interculturals ha continuat incrementant a les xarxes socials. Actualment, el CEAI compta amb més de 7.700 seguidors a Facebook i gairebé 3.000 seguidors a Twitter.

Una altra acció comunicativa consensuada per l'equip de l'entitat ha estat la creació d'un Catàleg de formacions on s'han formalitzat totes les accions formatives que des del CEAI desenvolupem. Fins ara, el CEAI ha portat a terme diferents formacions en clau de diversitat cultural, religiosa, de gènere, sexo-afectiva i corporal, o sobre salut i educació des d'una perspectiva intercultural. Tanmateix, fins ara no s'havien agrupat en un catàleg d'accés al públic demandant. Identificada aquesta necessitat, hem creat un Catàleg de Formacions en Interculturalitat.

4. ESTUDIS AFRICANS

RECERQUES I PUBLICACIONS

De febrer a desembre de 2020 es van portar a terme dues recerques sobre Moviments Socials i Associacions Populars a Etiòpia i a Senegal, encomanades per la Fundació Mundubat de Bilbao. Va haver-hi un concurs públic impulsat per la Fundació i van guanyar les nostres propostes per la capacitat que vam mostrar en contactar diverses associacions sobre el terreny. Es van constituir dos equips amb persones que tenien un coneixement del terreny previ de cada un dels dos països. Les dues recerques van anar acompanyades de 50 fotografies i tres vídeos de dos minuts de durada aproximadament. Com que no es va poder viatjar per la COVID-19, les imatges i els vídeos es van haver de comprar a tercers, la qual cosa va implicar força feina a l'hora de buscar persones que tinguessin material disponible inèdit que s'adequés a les nostres necessitats, negociar el pressupost i preparar contractes. Els drets de les fotografies i els vídeos, adquirits pel CEAI i cedits a Mundubat, poden ser legalment usats pel CEAI. Així mateix, en el marc d'aquest projecte es va participar en un taller de formació del personal local.

El Recercàfrica, que hauria d'haver tingut lloc a l'abril en circumstàncies normals, va quedar suspès per la pandèmia.

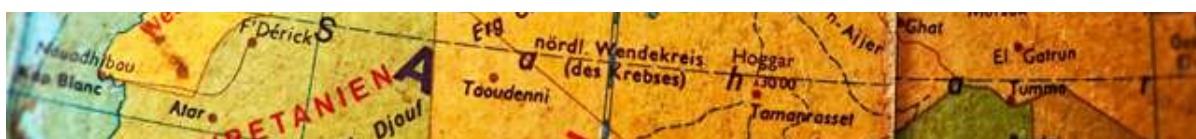
SEGUIMENT I SUPORT D'ALUMNES DE GRAU I MÀSTER

Es considera interessant que el CEAI doni suport i acollida a l'alumnat que s'interessa a fer treballs de màster o de grau sobre qüestions africanes, ja que és una manera d'eixamplar la base social de l'entitat, i de continuar sent referents en Estudis Africans. L'any 2020, aquest suport ha quedat condicionat i, en ocasions, malauradament, impedit per la pandèmia.

ESTUDIS AFRICANS

PREPARACIÓ DE LA PÀGINA WEB

Aquest any hem renovat el disseny i l'estructura de la pàgina web del CEAI. De gener a maig vam preparar el nou disseny i vam farcir el portal de continguts. Alguns d'aquests ja han esdevingut patrimoni de coneixement i han quedat recollits en l'apartat *Publicacions* en forma de repositori. La web és dinàmica i s'aniran penjant les activitats que porti a terme el CEAI, de manera que es vagi actualitzant i que pugui ser una presentació, un reclam i un lloc de recerca de recursos tant actuals com històrics sobre l'Àfrica Sudsahariana.

CURSOS

Entre el maig i el juny es va preparar un catàleg de cursos del CEAI que fos coherent entre la branca d'Interculturalitat i la branca d'Estudis Africans.

El juny es va presentar una sol·licitud a la Fundació "La Caixa", en col·laboració amb Interculturalitat, per a un curs sobre dones africanes migrants, on les pròpies dones fossin les ponents, i que fos la continuació de les activitats de projecte Afrobarcelona. Malauradament, va ser denegat.

TREBALL EN XARXA I PROJECTES

ENGINYERIA SENSE FRONTERES

Al llarg de l'any vam començar a desenvolupar dues recerques a Moçambic en el marc de dos projectes en col·laboració amb Enginyeria Sense Fronteres:

- "Enfortir les capacitats a la província d'Inhambane per promoure la justícia de gènere (Moçambic)", finançat per l'ACCD.
- "Contribución al desarrollo de la gestión del residuo en la ciudad de Maputo, mediante la implantación de mejoras en el ámbito técnico, social y medioambiental en los procesos de generación de compost apoyados en la comunicación social y con enfoque de género", finançat per l'Ajuntament de Barcelona.

Es van fer quatre sessions de debat amb voluntaris i voluntàries d'ESF, dues presencials abans del confinament i dos online, per debatre les recerques fetes amb anterioritat i aquelles que s'havien de definir.

ESTUDIS AFRICANS

Després es va procedir a fer un treball de consulta amb les contraparts moçambiqueses, tant a Maputo com a Inhambane. A causa de la situació de pandèmia es va haver de demanar pròrroga en ambdós casos, i les recerques s'han acabat i presentat l'any 2021. A Maputo la recerca es va delegar a Carlos Bavo, i els contactes amb les entitats locals van començar el mes de novembre. A Inhamabe finalment es va delegar també a investigadors locals, Ilidio Cumbe i Henrique Francisco Litsure, i es va començar el gener de 2021.

INTERCONTINENTAL ALLIANCE FOR URBAN STUDIES (AIEU)

Entre el juny i el setembre es va formar la Intercontinental Alliance for Urban Studies (AIEU). Aquesta xarxa acadèmica busca connectar acadèmics i acadèmiques de l'Amèrica Llatina, l'Àfrica i el sud d'Europa. El CEAI, juntament amb el Grup d'Estudi de les Societats Africanes (UdL) i FLACSO-Ecuador, va impulsar amb lideratge el procés, presentant una candidatura al Departament d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència (Promoció d'Entitats Catalanes a l'Exterior). Vam obtenir el finançament de les jornades de inauguració de la xarxa.

Aquestes jornades van comptar amb la participació dels següents actors de l'àmbit universitari internacional: Fernando Carrión (FLACSO) —Quito, ECUADOR; Beatriz Jaguaribé (UFRJ) —Rio de Janeiro, BRASIL; Barthelémy Manjakahery (U. Toliara/Antananarivo); Antananarivo, MADAGASCAR; Fatou Sarr (UCAD) —Dakar, SENEGAL; Edgar Pieterse (African Centre for Cities, UCT) —Cape Town, SUDÀFRICA; Manuel Delgado (UB); Barcelona (CATALUNYA), Josep Mª Llop (CUCI, UdL) Lleida [CATALUNYA], Faranirina Rajaonah (U. Paris/U.Antananarivo), Antananarivo, MADAGASCAR, Balthazar Ntiguvuruzwa (ICK), Kabgayi, RWANDA; José Muñoz (IS-Gllobal) —Barcelona, CATALUNYA; Bruno Faye (U: Gaston Berger) Saint Louis, SENEGAL, Alicia Ziccardi, UNAM México, MEXICO; Raquel Rolnick (Universidad de Sao Paulo) São Paulo, BRASIL; Albert Roca (UdL) Lleida, CATALUNYA.

Les jornades, sota el títol *Ciutats de sud i ciutadanes en l'horitzó COVID-19: pistes de coneixement local des de l'Àfrica, l'Amèrica Llatina i Catalunya*, es plantegen com un punt de partida per seguir treballant i enfortint aquesta xarxa intercontinental que conecta els diferents "suds".

CIEMEN i Món 3

També volem destacar els contactes creats i alimentats amb el CIEMEN i Món 3 al llarg dels mesos de gener i setembre, amb l'objectiu de presentar conjuntament un projecte sobre llengües africanes que malauradament no va poder ser portat a terme, tot i que estem segures que aquest contacte i treball en xarxa es reprendrà i donarà fruits més endavant.

ESTUDIS AFRICANS

XARXA DE BIBLIOTEQUES DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Del febrer al novembre vam fer els tallers *Història amb crispetes*.

Seguint la feina feta l'any 2019 a Sant Feliu de Llobregat, vam presentar una versió del taller adaptada al programa de la Diputació de Barcelona *Xarxa de Biblioteques Commehora 1920-2020*, exposant l'evolució de la representació del continent africà al cinema entre 1920 i 2020. La proposta va ser acceptada i això va implicar que el nostre taller va sortir al catàleg de biblioteques de la província de Barcelona i que les biblioteques el podien sol·licitar. A més, la Diputació podria subvencionar el taller en molts casos. A causa de la situació de pandèmia no va ser possible fer gaires tallers. Cap al mes de juny, la Diputació ens va proposar fer-los online, i se'n van fer dos. Un per la mateixa Diputació, al juny, i un altre encomanat per la Biblioteca d'Elisenda de Montcada, a Montcada i Reixac. En ambdues ocasions, es van fer a través del canal d'Instagram de les biblioteques i es van cedir els drets perquè fossin accessibles pel canal d'Instagram. En aquestes sessions online, més reduïdes (uns 45 minuts i debat, quan normalment són 1h i 30 minuts i debat) no es van fer servir imatges de les pel·lícules i només vam presentar les caràtules. També vam intentar que aquests tallers digitals servissin per promoure el taller complet. Els talleristes (Rafa C. i Albert F.) van aprendre força en preparar sessions online.

Imaginaris africans:

1920-2020

Taller sobre la imatge del continent africà reproduïda pel cinema. L'any 1920, en plena postguerra, els imperis europeus intensifiquen l'enviament de colons a les seves colònies africanes, on s'han generat expectatives d'una vida millor. Un segle més tard són africans i africanes qui emprenen el viatge cap a Europa per aconseguir allò que el seu lloc d'origen no els pot oferir. Debatem com el cinema ha reflectit aquest dos fluxes de població entre Europa i Àfrica, i de ben segur que ens sorprendrem de la pervivència d'imaginari colonialistes dècades després de la fi del colonialisme.

Ambit | Arts

Públic | Adult

ESTUDIS AFRICANS

En la línia d'activitats relacionades amb l'audiovisual, aquest any estava previst col·laborar amb el Cinebaix de Sant Feliu, amb tallers per a joves de secundària, comentant pel·lícules de temàtica/producció africana de les quals el CineBaix té el drets de reproducció. La situació de pandèmia va deixar aquesta línia de treball en stand-by durant el 2020, però els de Cinebaix estan disposats a seguir col·laborant amb el CEAI.

ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA (AMB)

Al juliol i agost vam presentar una candidatura de projecte *Metropolis Africanes: Cartografia de la Mobilitat Metropolitana a Maputo, Dakar i Dar Es Salam* que ens han concedit per tal d'executar-ho el 2021.

Els objectius del projecte són tres:

- 1 Exposar els debats sobre el concepte de metròpolis africanes en el context de la gestió de les grans conurbacions urbanes en els cinc continents, i identificar els reptes de la seva governabilitat a partir d'una perspectiva en drets humans que contempli de manera transversal l'empoderament i l'equitat entre gèneres, la governança democràtica, la inclusió de les diversitats i la sostenibilitat ambiental.
- 2 Qüestionar el binomi formal-informal, que ha protagonitzat els debats en les darreres quatre dècades, i bastir un model teòric on l'agència dels actors africans més populars sigui definida en positiu.
- 3 Enfocar els reptes de la mobilitat en les grans àrees metropolitanes africanes i com incideixen en les diferents vulneracions de drets identificades.

Per tal d'assolir-los es plantegen, per una banda, una recerca sobre el concepte de metròpoli a l'Àfrica i les seves implicacions pel que fa a la mobilitat i el dret a la ciutat, que constarà de tres informes fets sobre les ciutats de Dakar, Maputo i Dar Es Salaam, per altra banda, un nou mòdul del curs on-line del CEAI, "África negra. Reinventado el espacio urbano", que incidirà en una aproximació comparativa a les metròpolis a l'Àfrica contemporània, i que entrarà en diàleg amb els altres quatre mòduls del curs, en tercer lloc, el disseny i la realització de tallers per a tècnics i tècniques i persones acadèmiques interessades en la gestió de l'espai urbà; i en quart lloc, el muntatge d'una exposició de fotografies que il·lustri la recerca.

ESTUDIS AFRICANS

Aquesta col·laboració amb l'AMB no ve de nou, i recull tota l'estela de treball iniciada l'any anterior amb la realització de les Jornades "Mobilitat i ciutadania a les ciutats africanes: compartint experiències entre Maputo, Dakar i Barcelona".

INCIDÈNCIA INSTITUCIONAL

El 2020, durant els mesos d'abril i maig vam participar en les reunions de valoració i aportacions al Pla Àfrica de la Conselleria d'Acció Exterior de la Generalitat. Alguns dels suggeriments del CEAI van ser incorporats al redactat.

5. MIGRACIONS I INTERCULTURALITAT

5.1 PROJECTES D'INTERCULTURALITAT

La nostra àrea d'interculturalitat desenvolupa un ampli ventall d'accions, estudis, formacions i projectes enfocats al voltant de la diversitat cultural i experiencial, l'equitat de gènere, la salut i l'educació, entre d'altres. Realitzem recerques, formacions, consultories, projectes de sensibilització i processos comunitaris que busquen la incorporació de la perspectiva intercultural, decolonial i interseccional en diferents àmbits de la societat, entenent aquestes perspectives com a metodologies de treball en si mateixes. Treballem amb diverses institucions públiques, universitats, col·lectius i entitats de Barcelona, Catalunya i Europa.

DONES D'ORIGEN PAKISTANÈS I INDI: VISIBLES I AMB DRETS

Dones d'origen Pakistanès i indi: visibles i amb drets és un projecte articulat a partir de més de 10 d'anys d'interacció positiva entre les comunitats pakistanesa i índia i el CEAI, i compta amb la participació activa en el disseny i l'execució del projecte d'aquests col·lectius de dones. La intervenció vol sensibilitzar i prevenir pel que fa a les violències masclistes que es pateixen dins i fora de les comunitats; formar i assessorar les dones en matèria lingüística i de drets, educació, salut, etc.; crear espais de relació, coneixement, decisió, apoderament i xarxa entre elles i professionals de diferents àmbits; fomentar-ne l'autonomia i l'apoderament personal a través de l'exercici de la seva plena ciutadana; i garantir el seu benestar mental, emocional i corporal quant a les violències experimentades pel seu gènere i pel fet d'haver viscut un procés migratori.

A partir d'aquests principis d'actuació, realitzem una acció integral tenint en compte les diferents necessitats de les dones, que inclou: formació, sensibilització i prevenció de violències, expressió emocional i grups d'autodefensa i apoderament femení, i tallers per al seu benestar mental, corporal i emocional de cara a les problemàtiques que afronten a causa del dol migratori.

PROJECTES D'INTERCULTURALITAT

Al llarg del 2020, aquestes activitats s'han desenvolupat de manera atípica a causa de les restriccions derivades de la COVID-19. Durant part de l'any, moltes s'han hagut d'adaptar al format digital. L'impacte del confinament en les participants s'ha traduït en un aïllament total del castellà i de tot referent lingüístic que pogués mantenir actiu l'interès i la necessitat d'aprendre l'idioma. A més, l'augment de les tasques de la llar, la cura i de la família que han experimentat les dones ha limitat les seves possibilitats d'accedir amb plena atenció a l'espai d'estudi. No obstant això, durant els mesos de confinament s'han desenvolupat activitats personalitzades i grupals per continuar fent seguiment al procés d'aprenentatge de cada dona i, sobretot, per mantenir activa la xarxa de suport i cura mútua que s'ha construït amb elles.

REFORÇOS LINGÜÍSTICS

Durant el curs 2020, el projecte ha continuat oferint un espai de rebuda i intercanvi adreçat a les dones nouvingudes. Així, les classes de reforç lingüístic han esdevingut un espai de benvinguda i d'aprenentatge inicial de la llengua castellana. El nivell de les classes de castellà ha estat inicial. Al llarg de totes les sessions de reforç lingüístic, s'ha buscat evidenciar la presència del castellà en la vida quotidiana, presentant mètodes i estratègies perquè les participants puguin practicar l'idioma en el seu dia a dia. S'han treballat tant les competències lèxiques bàsiques, per poder comunicar-se amb autonomia en les àrees més prioritàries de la seva quotidianitat, com les estructures gramaticals i sintàctiques més necessàries per poder iniciar un diàleg amb interlocutors locals.

Durant el curs també hem intentat formar un grup basat en la confiança, el coneixement mutu i l'apoderament femení. Aquest espai ha permès a les dones crear una xarxa de suport per compartir vivències fora de l'àmbit domèstic i captar les necessitats bàsiques per part de les educadores.

ACCÉS A RECURSOS I SERVEIS MUNICIPALS

Les classes de reforç lingüístic han estat complementades amb sortides i xerrades informatives que pretenen ampliar els espais de trobada i fomentar el coneixement del territori i dels seus equipaments, intentant aconseguir així un augment de la participació ciutadana i de l'autonomia personal de les participants. Aquest tipus d'activitats dona lloc a un espai de carrer, participació i descobriment que contribueix a cohesionar el grup, i a generar i enfortir vincles entre dones.

PROJECTES D'INTERCULTURALITAT

A través de les sortides i xerrades programades al llarg del curs, el projecte ha promogut la mobilitat i la utilització de l'espai públic i l'accés als recursos que ofereix la ciutat de Barcelona. Totes les sortides a diferents equipaments de la ciutat i les excursions de caràcter cultural són també una manera d'aproximar-se a les festivitats i dates assenyalades de la societat barcelonina.

La crisi sanitària ha provocat que durant els mesos de confinament domiciliari no s'hagin pogut organitzar visites. Però tant durant els mesos previs al confinament com durant els mesos posteriors les dones han visitat espais com la Biblioteca Poble Sec Francesc Boix, els Jardins del Grec, els Encants, el Centre Cultural Contemporani de Barcelona (CCCB) i el Parc Güell, i han anat d'excursió a Girona ciutat. També han celebrat el dia de la Dona, el 8 de març.

TALLERS I FORMACIONS

Al llarg d'aquesta edició s'han pogut garantir els espais de trobada formatius segons l'interès de les dones. Les activitats formatives relatives a la sanitat han estat les més demandades.

Apoderament femení i autodefensa

Amb relació a les necessitats identificades en cursos anteriors sobre temes de salut física, emocional i corporal, durant aquest curs hem continuat amb la tasca de posar atenció en el malestar físic i emocional. Hem treballat la consciència corporal i la relació amb els estats d'ànim, i hem posat en comú les malalties emocionals fruit del dol migratori.

Amb el pas dels anys, el projecte s'ha dotat d'una perspectiva de gènere transversal que permet generar espais de sensibilització i identificació de violències, que a la vegada genera apoderament i construcció de sororitat. Aquest 2020 s'ha donat continuïtat als tallers d'autodefensa que es van encetar el 2019.

Potenciar el benestar emocional i la salut dels dones

Enguany, s'han realitzat tallers de caràcter terapèutic. El personal sanitari del CAP Les Hortes i el CAP Manso ha ofert el taller "Compartim salut amb dones del món" al CAP Les Hortes, al Poble-sec.

PROJECTES D'INTERCULTURALITAT

Aquesta activitat ha permès posar en contacte i crear espais de confiança entre les dones participants del projecte i els seus referents sanitaris del CAP, una iniciativa que es va engegar el 2019. S'ha buscat fomentar la confiança i la comprensió de les vivències pròpies del fet migratori, fonamental per al tractament del dolor muscular, articular i altres símptomes.

En aquesta línia, s'ha organitzat un taller d'autocura i salut femenina que buscava sensibilitzar sobre la importància de conèixer el nostre cos i parlar amb claredat sobre la salut sexual i reproductiva de la dona. Així mateix, s'ha realitzat un taller de sanació i cura col·lectiva que ha dotat les dones d'eines per a la prevenció i la gestió de dolors musculars vinculats a aspectes com l'esgotament, l'estrés, els nervis, el pes i el sedentarisme.

Assessorament en els àmbits jurídic i educatiu

Per últim, aquest 2020 s'han realitzat formacions en assessorament jurídic i de caràcter informatiu en matèria educativa. A càrrec de la cooperativa Mujeres Pa'lante s'ha fet un taller sobre el sistema educatiu oficial per oferir informació general sobre el sistema d'educació a Espanya. En aquesta sessió s'han abordat continguts com l'educació pública, l'escolarització obligatòria, els graus i els centres d'estudi. L'activitat ha emfatitzat la importància de la professionalització i la participació de les persones migrades en tots els camps de la societat per tal d'incloure mirades plurals.

La mateixa cooperativa ha ofert un taller centrat en els tràmits d'estrangeria i, en concret, sobre la residència d'agrupació familiar i la sol·licitud de nacionalitat espanyola. La sessió s'ha centrat en els diferents tipus de visats amb els quals es pot accedir al territori espanyol, els tràmits vinculats a l'arrelament social, i l'obtenció de residència i de feina.

VALORACIÓ

Malgrat els reptes que la situació sanitària mundial ha suposat durant el 2020, el curs s'ha desenvolupat en la seva totalitat assolint els objectius establerts.

La valoració tant per part de l'equip del CEAI com per part de les participants dels diferents grups és completament positiva.

PROJECTES D'INTERCULTURALITAT

Alguns dels resultats que destaquen del projecte són:

- Construcció d'un espai d'apoderament personal i col·lectiu a través de la creació d'un ambient segur i còmode on poder compartir inquietuds, problemes i experiències.
- Augment del coneixement dels recursos i les entitats amb què compta la ciutat de Barcelona i, sobretot, els barris del Raval i el Poble-sec.
- Creació de xarxes de confiança, espais de debat i posada en comú de diferents situacions i dificultats que viuen les dones.
- Acompanyament mutu del procés migratori, generant sentiment de pertinença, vincles emocionals i espais pròpiament femenins de "significació" de la vida a Barcelona.
- Promoció de la participació en l'espai públic, tant a través de les sortides com de les xerrades informatives que generen espais de participació activa mitjançant la llengua castellana. Creiem que és una manera de fer accessible la ciutat a través de l'apoderament comunitari i femení.

PROJECTES D'INTERCULTURALITAT

CARTOGRAFIA DE CONEIXEMENTS

El projecte *Cartografia de Coneixements* treballa per potenciar un abordatge intercultural de la salut a la ciutat de Barcelona, posant en diàleg els coneixements de les comunitats amb bagatges culturals i religiosos diversos amb serveis, recursos i equipaments públics de la ciutat que treballen per a la promoció de la salut i l'educació. El projecte genera processos comunitaris que enforteixen la col·laboració entre comunitats amb bagatges culturals i religiosos diversos, i serveis i recursos públics dels àmbits social i de la salut. A continuació, donem a conèixer les diferents accions que s'han dut a terme el 2020.

FORMACIÓ A PROFESSIONALS SANITARIS, SOCIALS I EDUCATIUS

Les formacions són centrals per al projecte, perquè representen els moments de veritable interacció positiva entre persones amb paradigmes culturals diferents, i el moment de màxima sensibilització i introducció del paradigma intercultural i l'antirracisme. Els/les mediador/es culturals de cada comunitat culturalment diversa són docents de les sessions, i aquestes atorguen un espai especial al diàleg entre ambdues parts.

L'objectiu d'aquestes sessions ha estat generar espais formatius d'encontre intercultural, d'aprenentatge i debat, i de transmissió de coneixements entre les comunitats culturalment diverses, els agents de mediació i els equips de professionals dels àmbits sanitari, social i educatiu. Al llarg del 2020 s'han realitzat les següents formacions:

- Formacions en salut mental, corporal i immigració dirigides a professionals sanitaris i socials de Ciutat Vella i el Poble-sec.
- Formació en metodologies d'intervenció per promoure la salut comunitària intercultural, dirigida a professionals de la mediació de Figueres. Per primera vegada, el projecte viatja fora de la província de Barcelona i arriba a Figueres. Aquesta formació de 20 hores s'emmarca en el Programa de Dones Referents Comunitàries de l'Alt Empordà.

INTERVENCIÓ COMUNITÀRIA

Aquesta branca d'accions ha consistit en la generació i l'execució de Trobades de Salut Comunitària al Poble-sec, organitzades entre el personal sanitari del CAP Manso i el CAP Les Hortes, i les entitats del teixit associatiu del barri, és a dir, entitats de les comunitats amb bagatges culturals diversos.

PROJECTES D'INTERCULTURALITAT

L'objectiu principal ha estat treballar el vincle i l'apropament efectiu entre persones amb bagatges migratoris i personal sanitari, generant espais d'interacció positiva.

Pla de Salut Comunitària Intercultural al Poble Sec 2019-2020

El Pla de Salut Comunitària Intercultural al Poble-sec s'engega el setembre 2019 i està previst que s'allargui fins al juny del 2020. A causa de la crisi sanitària derivada de la COVID-19, la iniciativa ha de ser modificada. D'aquesta manera, moltes activitats s'han de reduir i algunes plantejades en format presencial passen a tenir lloc de manera digital. En total, es realitzen dos tallers durant el primer trimestre del 2020.

El resultat d'aquesta iniciativa ha estat molt positiu: les dones perceben una millora en l'estat de salut i demanen explícitament donar-hi continuïtat. A més, en els mesos posteriors al confinament, s'augmenten els recursos humans per fer acompanyament i seguiment de l'estat de les dones quant als efectes en la salut mental i corporal a causa de la pandèmia. Aquestes sessions virtuals es duen a terme a través de la xarxa creada en el Pla de Salut Comunitària Intercultural. També es fa ús d'eines digitals per fer el traspàs de materials i s'incrementen els esforços per transmetre a les participants la informació rellevant respecte a la crisi sanitària. Així, es contribueix a la no-exclusió d'informació necessària per garantir el benestar físic de les dones.

Tanmateix, hem constatat que els efectes de la COVID-19 en la salut comunitària són molt negatius. Hem detectat com l'origen i la classe social han agreujat la discriminació en l'accés sanitari.

Somatització i salut emocional en dones migrades

La salut mental en contextos de diversitat cultural, sobretot en persones que han realitzat un procés migratori, es veu greument afectada. Els tallers de salut mental i corporal dirigits a dones pakistaneses volen tractar els processos de somatització de malestars relacionats amb el dol migratori. Aquest 2020, aquesta iniciativa s'ha desenvolupat amb dones migrades de Trinitat Vella.

PROJECTES D'INTERCULTURALITAT

L'objectiu d'aquesta activitat és oferir dispositius grupals adaptats a les condicions de gènere i la identitat cultural, que tinguin en compte les dificultats socioafectives que viuen les dones migrades en contextos d'acollida.

El resultat d'aquesta acció ha estat exitós, tant per la percepció de millora del mateix estat de salut que han mostrat les participants, com per les peticions que les dones han fet, demanant donar continuïtat a aquesta activitat i, si pot ser, augmentar-ne la periodicitat a dues sessions setmanals.

DIVULGACIÓ

Presentació de la nova web del projecte

L'1 de juliol de 2020 es llança oficialment la nova web del projecte *Cartografia de Coneixements*, després de mesos de treball. La web, disponible en català i en castellà, ha estat elaborada per l'estudi Help-On i s'ha pogut desenvolupar gràcies a un premi rebut l'any 2019 que bonifica les despeses de programació al 50%.

L'actual web renova i reordena la informació del projecte, presentant-la de més manera àgil, intuitiva i senzilla. L'espai recull la metodologia del projecte i els serveis oferts. També es descriuen les diferents entitats i els serveis de les comunitats amb bagatges migratoris que conformen la xarxa de treball del projecte. Considerem que la web és una eina imprescindible en una societat digitalitzada

Generem espais de comunicació i aprenentatge entre persones i comunitats afectades pel racisme i serveis sanitaris i educatius

Creiem en la interculturalitat crítica com a model d'abordatge de les diversitats des d'una reivindicació d'igualtat de drets fonamentals de totes les persones.

Treballem pel reconeixement de sabers i pràctiques culturals no hegemòniques, promovent el seu potencial transformador en les societats contemporànies.

PROJECTES D'INTERCULTURALITAT

Workshops sobre sistemes de salut tradicionals

Al llarg del 2020, s'han organitzat dos workshops al voltant de la salut mental i tradicional, el pluralisme mèdic i la perspectiva intercultural. A causa de la pandèmia, ambdues activitats es van realitzar en format online, cosa que va permetre que el públic fos de diferents indrets del món.

El primer workshop es va organitzar amb la col·laboració de l'entitat colombiana Colectiva Yerbateras, i va consistir en un diàleg entre experts en interculturalitat, Colectiva Yerbateras i el públic sobre paradigmes sanitaris alternatius. La sessió va incentivar la reflexió sobre què entenem per salut i, en concret, el misticisme en les comunitats llatinoamericanes com a element vehicular dels sistemes de salut tradicionals. El segon workshop va centrar-se en la medicina tradicional xinesa. El doctor en medicina xinesa Jianbo Mao va parlar-nos d'aspectes com el jing i el yang, la concepció dels òrgans i les tècniques per conèixer com funciona el cos.

Divulgació de les nou recerques del projecte en canals digitals i estatals

Al llarg del 2020, s'ha augmentat la promoció i la difusió de les vuit recerques sobre interculturalitat i salut generades entre el 2016 i el 2018, i de la investigació sobre educació i interculturalitat realitzada el 2019. S'han utilitzat nous canals físics i virtuals per socialitzar el coneixement produït i incrementar l'impacte d'aquests estudis en el sector sociosanitari.

VALORACIÓ

Les activitats plantejades han permès continuar aprofundint en l'àmbit sanitari i promoure el benestar mental i emocional entre dones d'origen migrant. A més, han garantit el foment i la visibilització dels sabers de les comunitats amb bagatges culturals i religiosos diversos en espais on s'ha buscat la interacció amb professionals socials i sanitaris. Alhora, s'ha fomentat la seva participació activa en la detecció de necessitats i demandes per a l'abordatge intercultural de la salut.

L'any 2020 ha estat anòmal a causa de la COVID-19, que ens ha obligat a reforçar els recursos digitals per donar resposta als efectes derivats de la situació. Tot i això, l'actualització de la web i la feina feta en els anys anteriors generant materials pedagògics han facilitat la transició cap a aquest format.

PROJECTES D'INTERCULTURALITAT

JOVES REFERENTS PER LA DIVERSITAT, LA INTERCULTURALITAT I LA PREVENCIÓ DE VIOLÈNCIES

JOVES REFERENTS per la diversitat, la interculturalitat i la prevenció de violències és un programa que té com a objectiu fomentar la participació activa de persones afectades pel racisme o l'estigma d'origen en els àmbits de l'educació i la intervenció social. També busca acompanyar-los en la posada en pràctica d'aquests coneixements mitjançant el disseny i la realització de tallers escolars i accions comunitàries en diferents demarcacions de Catalunya. La base d'aquesta iniciativa és la conscienciació col·lectiva: trobar-se, parlar i compartir experiències per identificar inquietuds i problemàtiques, plantejant maneres d'abordar-les.

FORMACIÓ D'AGENTS DE SENSIBILITZACIÓ: EDICIÓ BARCELONA 2020 I 2020-2021

Al llarg del 2020, s'ha desenvolupat la setena edició de *JOVES REFERENTS*. També s'ha iniciat la vuitena edició, que abarcarà part del 2021 i seguirà el mateix model. El projecte ha estat dirigit a joves d'entre 18 i 30 anys amb perfils diversos. S'ha treballat per incorporar una mirada diversa i un ventall de conceptes ampli per conviure amb les diferents formes de diversitat existents.

El projecte es va estructurar en les següents fases:

Fase 1: Formació

La formació va constar de les següents 10 sessions:

- Presentació del projecte i dinàmiques de coneixement grupal.
- Estereotips, prejudicis i rumors.
- Entenent i desmuntant el racisme.
- Cultura i diversitat: la perspectiva intercultural.
- Diversitat religiosa.
- Què és el gènere? Analitzant estereotips i construint una perspectiva crítica.
- Diversitat sexual, afectiva, corporal i de gènere (LGTBI+).
- Discapacitat? Una aproximació a la diversitat funcional.
- Assetjament escolar i altres violències associades.
- Eines per al disseny i la dinamització de tallers i activitats divulgatives.

PROJECTES D'INTERCULTURALITAT

Fase 2: Preparació de pràctiques

En acabar la fase de formació, els/les participants van dissenyar i preparar accions de sensibilització, com xerrades, debats i tallers, amb el suport de tutories personalitzades i col·lectives.

Fase 3. Realització de les accions de sensibilització

A causa de les restriccions i la crisi derivada de la COVID-19, els i les joves de l'Edició 2020 no van poder desenvolupar amb normalitat la part pràctica del projecte, en què organitzen accions de sensibilització dirigides al conjunt de la ciutadania. La motivació inicial per fer les pràctiques en format presencial no va ser la mateixa en traslladar l'activitat al format digital. Tot i això, el jovent va demostrar una gran capacitat d'adaptació, resiliència i treball en grup, fins i tot durant els períodes més difícils de la pandèmia.

Fase 4. Valoració

D'una banda, al setembre es va dur a terme el procés de reflexió i valoració de l'Edició 2020 del projecte. L'acte públic, realitzat en format virtual a causa de la COVID-19, va comptar amb la participació de la comunitat educativa, famílies, serveis municipals adreçats a joves, i socis i sòcies del CEAi. D'altra banda, un cop finalitzat el període de pràctiques, el grup es va reunir per compartir sensacions, reflexions i valoracions quant al projecte.

Des de la coordinació de *JOVES REFERENTS*, es va percebre que l'experiència de les pràctiques va ser un punt d'inflexió per als/les participants, ja que els va permetre prendre consciència del recorregut que havien fet i, ahora, van poder copsar el gran potencial transformador de les seves accions.

PROJECTES D'INTERCULTURALITAT

THINK TANKS D'AGENTS DE SENSIBILITZACIÓ

L'octubre de 2020, des de *JOVES REFERENTS* s'engega una nova línia d'acció: el think tank d'agents de sensibilització. És un espai de trobada mensual on diferents generacions de joves que s'han format en aquest programa fan sinergia, debatint temes d'actualitat i elaborant propostes de bones pràctiques per erradicar el racisme i l'estigma d'origen i promoure la diversitat en diferents àmbits de la vida social.

La dinamització de cadascuna de les trobades es duu a terme de manera rotativa per una persona diferent del grup, fomentant amb això el compromís col·lectiu i el treball col·laboratiu. La principal premisa d'aquest think tank és transformar l'anàlisi crítica en propostes constructives i factibles de canvi social, motiu pel qual es treballen aspectes molt concrets de cadascun dels àmbits abordats, posant èmfasi en les experiències en primera persona i en les diverses experteses presents dins del grup.

Entre octubre i desembre de 2020 es van treballar les següents temàtiques:

- Adopció i diversitat de models de família.
- Atenció a la salut.
- Tractament de la informació en l'àmbit del periodisme.

ACTIVITATS I ACCIONS DE SENSIBILITZACIÓ

Durant el 2020, el nombre d'accions de sensibilització realitzades s'ha vist reduït a causa de les restriccions per la COVID-19. Tot i això, podem destacar-ne alguna, com un workshop que es va realitzar en el marc del dia internacional contra la islamofòbia.

Dinamitzat per Fàtima Saheb i organitzat en col·laboració amb Punt InfoJOVE Paral·lel, la iniciativa es va celebrar el 16 i el 17 de desembre del 2020 al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB).

PROJECTES D'INTERCULTURALITAT

CRIQUET JOVE BARCELONA

Criquet Jove Barcelona és un projecte que treballa la intervenció social i comunitària amb joves a través de l'esport criquet, utilitzant-lo com a eina pedagògica, educativa i també de treball intercultural, ja que aquesta pràctica esportiva a Barcelona està associada sobretot a comunitats de l'Àsia meridional, i la nacionalitat paquistanesa és la més nombrosa a la ciutat. Aquest fet planteja nous reptes que han de ser afrontats amb mirada intercultural, l'òptica que aquest projecte aplica de manera transversal. Així, *Criquet Jove Barcelona* té un fort caràcter intercultural, perquè rescata un element propi d'algunes comunitats com pot ser un esport identitari per promocionar la seva pràctica a la ciutat i fer de Barcelona un lloc més adaptat a la diversitat dels seus veïns i les seves veïnes.

Al llarg del 2020, *Criquet Jove Barcelona* ha continuat en la mateixa línia del curs anterior i s'ha mantingut en termes de participants, equips, monitors/es i col·laboradors/es. Han participat més de 100 persones en diversos grups. Tanmateix, a causa de l'estat d'alarma per la COVID-19, les activitats en pista han quedat suspeses durant uns mesos, i el projecte ha hagut d'adaptar-se a la nova realitat. En el marc del pla de contingència "Convivim a casa" del programa *Convivim esportivament*, s'han dut a terme diferents activitats en format digital amb els i les participants. Tot i la situació de pandèmia, *Criquet Jove Barcelona* ha assolit diversos objectius:

PROMOCIÓ DEL CRIQUET COM A ESPORT EDUCATIU, INTERCULTURAL I INTERGÈNERE

Extensió del criquet als centres educatius

- S'han mantingut els TASTS i les formacions en criquet que fem a escoles i instituts, per ampliar el coneixement d'aquest esport en barris o comunitats on és desconegut o jugat només per una petita part de la població.
- A través de la col·laboració amb el projecte *L'esport a l'escola*, del programa d'Activitats Escolars de l'Ajuntament de Barcelona, el professorat d'educació física ha rebut una formació en criquet i s'entrega material als centres educatius.

PROJECTES D'INTERCULTURALITAT

Promoció d'equips nous

- Han nascut cinc equips de criquet.
- S'han dissenyat competicions regulars entre diferents equips masculins.
- S'han creat trobades amistoses entre els equips femenins de criquet.
- S'ha planificat la 3a Lliga Femenina de Criquet Sala, que consta de tres jornades, però només s'han realitzat dos dels tres partits previstos a causa de la COVID-19.

MANTENIMENT I REFORÇ DELS EQUIPS DE CRIQUET EXISTENTS

Seguiment dels equips i les seves necessitats tècniques

- S'ha incorporat la figura de l'entrenador rotatiu, un/a jugador/a federat de criquet que passa per tots els equips ajudant els/les monitors/es a millorar la tècnica esportiva.
- S'han començat a liderar els equips amb referents femenins.
- S'ha publicat una nova edició de la Normativa de Criquet 8 a partir del criquet indoor internacional, amb adaptacions per a les instal·lacions i les particularitats del criquet a Barcelona i Catalunya. L'exemplar s'ha traduït al català, el castellà i l'anglès.

Millora de l'equipament

- En col·laboració amb l'International Cricket Council (ICC), s'ha ampliat el material específic per jugar a Criquet 11, amb proteccions, bats, wickets, pilotes, etc.

TREBALL EN XARXA AMB ENTITATS LOCALS I DE BARRI PER DONAR SUPORT A INICIATIVES AMB RELACIÓ AL CRIQUET

- S'han establert reunions trimestrals amb cada entitat de barri per fer seguiment dels equips i les seves necessitats.
- S'ha contactat amb tota la xarxa d'educadors de carrer de Barcelona i el Programa BCN Interculturalitat.
- Hem participat en la campanya de pressupostos participatius de l'Ajuntament de Barcelona.

PROJECTES D'INTERCULTURALITAT

DIVERSIFICACIÓ DELS EQUIPS

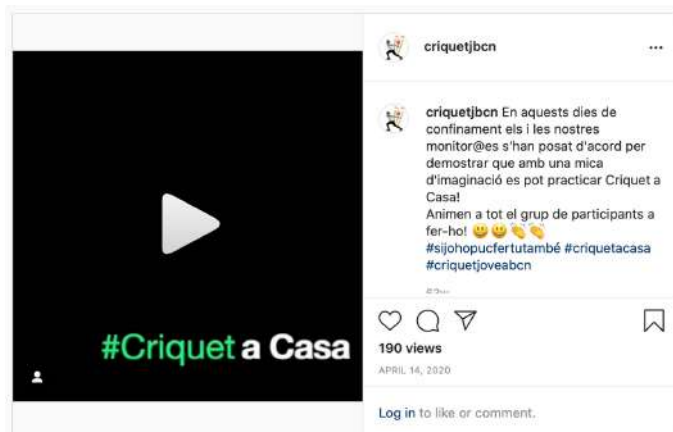
- S'han creat tres equips nous marcats per la diversitat cultural dels i les participants que els conformen.

PROMOCIÓ DE JOVES REFERENTS ENTRE LES JUGADORES

- Per augmentar la borsa de monitors/es de criquet i promoure la contractació de joves referents, la Federació Catalana de Criquet ens ha derivat jugadors/es federats/es que participen en trobades d'aquest esport.
- Quatre jugadores han esdevingut referents o monitores, i un jugador i una jugadora s'han convertit en tutors de joc oficials a la Lliga Femenina de Criquet 2020.

ADAPTACIÓ DE LES ACTIVITATS DEL PROJECTE A LA COVID-19

- S'han aplicat tots els protocols sanitaris de prevenció i control de la COVID-19 un cop les activitats presencials s'han reprès.
- Per poder donar continuïtat al criquet malgrat les restriccions per la COVID-19, els/les entrenadors/es van realitzar un petit vídeo en les primeres setmanes de confinament domiciliari realitzant exercicis de criquet a casa.

VALORACIÓ

En els mesos previs al confinament per la COVID-19, el projecte estava creixent amb gran força, obrint nous espais esportius de criquet en diferents barris com Ciutat Meridiana i Trinitat Nova. També amb la creació del nou equip de Criquet 11 femení i amb l'augment dels i les participants dels equips tant masculins com femenins.

PROJECTES D'INTERCULTURALITAT

A causa de la crisi sanitària i de les restriccions aplicades conseqüentment, algunes activitats esportives als espais físics (pistes, camps i escoles) s'han suspès al llarg del 2020. La 3a Lliga Femenina de Criquet no s'ha completat, i la 4a Lliga Femenina de Criquet no s'ha pogut iniciar. Però el projecte no s'ha arribat a aturar en cap moment i s'ha mostrat versàtil i flexible, adaptant-se als reptes i a les circumstàncies que la COVID-19 ha suposat.

Els equips femenins han continuat sent espais de seguretat per a l'apoderament de les joves d'orígens diversos, interseccionant així la diversitat cultural amb el gènere. No és només una activitat que serveix per enfortir els llaços amb les comunitats que han portat el criquet a la nostra ciutat (el Pakistan, Bangladesh, la Índia i Anglaterra, principalment) i per apropar-se mútuament, sinó que també és una eina per fomentar el diàleg entre cultures i comunitats diverses utilitzant una pràctica que pertany a la mateixa comunitat nouvinguda. Joves amb altres bagatges culturals diversos també s'han sumat a explorar aquest esport que porta tan poc temps en els nostres carrers i que, tot i això, ara té tanta presència i demanda.

5.2 ACCIONES DE SENSIBILIZACIÓN Y DIVULGACIÓN

CURSOS, FORMACIONS, TALLERS I CONSULTORIA

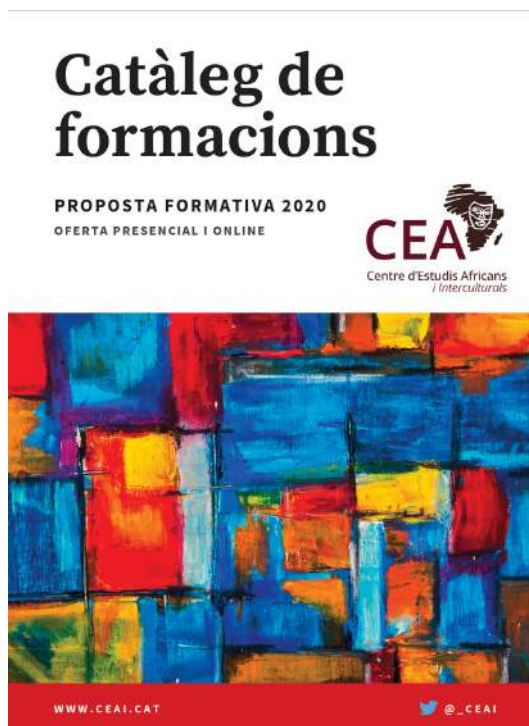
LLANÇAMENT DEL CATÀLEG DE FORMACIONS EN INTERCULTURALITAT DEL CEAI

Enguany, el CEAI ha creat un catàleg de formacions i tallers que introdueixen conceptes clau per adoptar una mirada intercultural, interseccional i decolonial a partir de l'obertura d'espais de reflexió i debat. Les principals temàtiques tractades són:

- Interculturalitat
- Diversitat cultural
- Diversitat religiosa
- Diversitat de gènere i sexo-afectiva
- Perspectiva interseccional i feminista

L'oferta formativa va dirigida a personal del tercer sector, associacions i col·lectius, professionals de l'administració pública i del sector privat, i professionals de l'educació i l'àmbit sanitari. El catàleg contempla tant el format presencial com el virtual, tenint en compte la situació d'excepcionalitat generada per la COVID-19. Les activitats es poden adaptar a la logística, la durada i el pressupost del sol·licitant.

El catàleg també inclou nou tallers, dinàmiques vivencials i pràctiques on es comparteixen experiències i es construeix col·lectivament coneixement. Aquestes activitats estan destinades a centres educatius, serveis i equipaments municipals.

ACCIONS DE SENSIBILITZACIÓ I DIVULGACIÓ

FORMACIÓ “SOCIETAT DIVERSA: FALSOS RUMORS” | INSTITUT DE SEGURETAT PÚBLICA DE CATALUNYA

Al llarg del 2020, el CEAI ha ofert formacions en matèria d'interculturalitat dirigides a cursos de l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya. En concret, el juliol en vam oferir una centrada en la diversitat cultural, i entre el setembre i el desembre en vam oferir diverses entorn de la temàtica “Societat diversa: falsos rumors”.

L'objectiu d'aquestes sessions ha estat ampliar i millorar el coneixement pel que fa als altres per afavorir la convivència en la diversitat, reflexionar i analitzar l'origen i els processos de creació de rumors, estereotips i prejudicis, oferir eines per treballar-los, i adquirir habilitats i pràctiques per aplicar-les en el diàleg i l'acció en un entorn divers.

FORMACIÓ EN INTERCULTURALITAT | ESCOLTES CATALANS

El novembre del 2020, el CEAI va oferir una sessió formativa dirigida a monitors i monitores d'Escoltes Catalans en matèria de perspectiva intercultural, diversitat cultural i mentoria com a eina per al treball comunitari. La formació va abordar elements de la cultura occidental, la competència intercultural i conceptes com la participació diversa i el sentiment de pertinença.

FORMACIÓ “INTRODUCCIÓ A LA MIRADA INTERCULTURAL I COM APLICAR-LA A LA DINAMITZACIÓ DE GRUPS” | COMISSIÓ DE FORMACIÓ DE LA COORDINADORA DE LA LLENGUA DE BARCELONA

L'abril del 2020 el CEAI va oferir una formació en matèria de perspectiva intercultural i com aplicar-la a la dinamització de grups dirigida a l'entitat Comissió de Formació de la Coordinadora de la Llengua de Barcelona. La sessió es va realitzar en format digital.

FORMACIONS EN MIRADA INTERCULTURAL I INTERSECCIONAL | DIRECCIÓ GENERAL D'ACCIÓ CÍVICA I COMUNITÀRIA

Entre l'octubre i el novembre del 2020, el CEAI va oferir tres sessions formatives en perspectiva intercultural i interseccional dins del curs “Les violències masclistes, un problema social”, organitzat pel Programa de Sensibilització i Prevenció de les Violències Masclistes de la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària (DGACC).

ACCIONS DE SENSIBILITZACIÓ I DIVULGACIÓ

Les formacions, en format digital, van adreçar-se a referents territorials de la DGACC dels equipaments cívics de Catalunya, com responsables de casals cívics i de casals de gent gran. Al llarg de les sessions es van abordar els conceptes d'interseccionalitat i interculturalitat, i eines per a la seva aplicació comunitària.

TALLERS DE HIP-HOP "RIMANT RUMORS"

Entre setembre i desembre de 2020 es van dur a terme diversos tallers de "Rimant Rumors" en escoles de primària i secundària de Montcada i Reixac. Aquesta activitat utilitza el hip-hop com una eina per mostrar la diversitat cultural i sensibilitzar sobre els prejudicis i els rumors, donant al jovent una oportunitat per expressar-se a través de llenguatges que els són familiars, com el ball i la música. A través d'aquest taller, es construeixen rimes fent servir la música per combatre rumors i fomentar la cohesió social.

La valoració que els talleristes, el professorat i l'alumnat han fet dels tallers ha estat molt positiva. L'activitat ha aconseguit connectar amb totes les classes, i s'han creat espais de confiança que han permès que els alumnes participin, opinin i creïn amb llibertat. La majoria dels grups s'han mostrat molt receptius des

del principi. Aquest clima de confiança ha propiciat treballar els rumors i canalitzar els discursos d'odi a través d'aquests. També ha permès treballar altres discriminacions que s'interseccionen, com el masclisme, la LGTBIfòbia o l'aporofòbia.

TALLERS "EL LLIBRE DELS SENTITS I LA DIVERSITAT"

Entre el febrer i el març del 2020, el CEAI ha ofert diversos tallers en centres educatius de Badalona, Sant Adrià del Besòs, Santa Coloma de Gramenet, Vilanova del Vallès, Vilafranca del Penedès i Gavà, amb el suport del Servei de Llengües Estrangeres i d'Origen del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

ACCIONS DE SENSIBILITZACIÓ I DIVULGACIÓ

“El llibre dels sentits i la diversitat” és una invitació a transformar la literatura en una experiència artística que ens convida a percebre la realitat amb ulls desperts cap al valor de la diversitat i d'allò col·lectiu. Alhora, és una oportunitat per deconstruir els imaginaris que tenim sobre l'acte de llegir i el concepte de la literatura, portant-los del llibre físic a la lírica i la narració oral, visual i sonora. El detonant d'aquestes experiències col·lectives són recursos literaris de l'Amèrica Llatina, que ens permeten entendre de manera sensible la relació amb el medi ambient, i valorar la diversitat de formes de vida i costums existents a l'aula de classes.

El taller pretén sensibilitzar la mirada davant de la diversitat cultural, la interculturalitat i el medi ambient, potenciar la imaginació i la creativitat en el joc lliure i l'exploració artística a partir de l'experiència literària, fomentar l'acte de llegir com una experiència vivencial, i facilitar una trobada vivencial, afectuosa i ritual entre els infants i el material literari.

GUIES PER AL PROGRAMA DE PREVENCIÓ DE VIOLÈNCIA MASCLISTA EN COMUNITATS MIGRADES | SECRETARIA D'IGUALTAT, MIGRACIONS I CIUTADANIA

El CEAi va elaborar el 2020 unes guies per al Programa de Prevenció de Violència Masclista en Comunitats Migrades. Encarregat per la Secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania del Departament d'Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya, el programa consta d'un total de sis guies orientatives adreçades a comunitats provinents de l'Àfrica Subsahariana, el Magreb, la Xina, l'Àsia Meridional, l'Amèrica Llatina i l'Europa de l'Est. Aquest projecte per a la prevenció i l'abordatge de la violència masclista està pensat per a comarques i per ser executat per l'equip tècnic de la Secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania.

L'objectiu dels manuals és facilitar el treball de sensibilització sobre les violències de gènere a través d'un conjunt de tallers pràctics dissenyats per treballar amb els col·lectius de dones migrades esmentats. Aquestes activitats estan plantejades perquè es puguin utilitzar diferents recursos (visuals, acústics i tàctils) que ajudin a fomentar la participació i la confiança del grup.

Les sessions formatives parteixen dels coneixements i les experiències que posseeixen les participants per relacionar-los amb la informació dels tallers a través d'un procés de reflexió individual i col·lectiu entre iguals.

ACCIONS DE SENSIBILITZACIÓ I DIVULGACIÓ

GUIA PER A LA INCORPORACIÓ DE LA PERSPECTIVA INTERCULTURAL A LA TAULA D'ENTITATS DEL TERCER SECTOR SOCIAL DE CATALUNYA

Entre juny i desembre de 2020, des del CEAi es va treballar en l'elaboració d'una guia per incorporar la perspectiva intercultural, dirigida a la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya. El material va ser encarregat pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya amb l'objectiu d'oferir a les organitzacions una eina per incorporar la mirada intercultural.

La guia ofereix un marc de reflexió i d'autoanàlisi sobre el valor i el reconeixement que l'entitat dona a la diversitat, la igualtat de drets i la interacció positiva, tant dins de l'entitat com en les seves pràctiques internes i externes. El document pretén ser un diagnòstic que permeti a cada entitat traçar un pla d'acció adequat a aquesta realitat específica.

COL·LABORACIONS

ACCIÓ D'APRENTATGE I SERVEI (APS)

Un any més, el CEAi ha treballat conjuntament amb TRAMA i amb la Plataforma Unitària Contra les Violències de Gènere (PUCVG) desenvolupant una acció d'Aprenentatge i Servei (APS) amb el centre educatiu de primària La Palmera i de secundària Flos i Calcat de la ciutat de Barcelona. Aquesta proposta educativa s'emmarca en la identificació d'aportar la perspectiva intercultural i de diversitat de gènere, sexo-afectiva i corporal als centres educatius. És per això que, des de fa anys, la PUCVG coordina aquest projecte amb la participació del CEAi i de l'associació experta en perspectiva de gènere.

En ambdues escoles s'ha treballat a partir d'una metodologia basada en la reflexió, el debat i les dinàmiques vivencials. Les temàtiques tractades han estat una necessitat mostrada tant per part dels centres educatius, que han experimentat situacions complexes cap a la diversitat dins l'aula, com per part de les entitats especialitzades en gènere i interculturalitat.

Al llarg de les sessions que han tingut lloc entre gener i juny del 2020 s'han treballat les següents temàtiques:

ACCIONS DE SENSIBILITZACIÓ I DIVULGACIÓ

- Rols, estereotips i rumors culturals
- Desmuntant imaginaris culturals racistes i sexistes
- Sexualitats, afectes i l'encreuament entre el masclisme i el racisme
- Potencialitats i riscos de les noves tecnologies
- Migracions, procés migratori i fronteres
- Interculturalitat: identitats i cultura
- Diversitat de gènere, estereotips i prejudicis de gènere
- Feminisme

APS "TRENQUEM EL SILENCI"

El 2020, el CEAI s'ha incorporat al programa *Trenquem el silenci* en col·laboració amb la Plataforma Unitària Contra les Violències de Gènere. La iniciativa pretén abordar la perspectiva de gènere i intercultural en centres educatius i de lleure a través d'accions de sensibilització com tallers, workshops o formacions.

En aquest sentit, el CEAI ha dut a terme diversos tallers sobre la perspectiva intercultural, la convivència i les xarxes comunitàries, i la deconstrucció de prejudicis, rumors i discriminacions per motiu d'origen cultural, religió o altres identifications.

CURS "DIVERSITATS A L'AULA"

El CEAI, amb la Fundació Marianao, l'entitat Prollema i la investigadora i professora associada a la Universitat de Barcelona Cèlia Premat, va treballar en el disseny i la realització del curs "Diversitats a l'aula", destinat a professorat de primària i secundària. L'acció va tenir lloc entre els mesos de febrer i maig del 2020, dins del Servei de Llengües Estrangeres i d'Origen del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

La iniciativa es va encetar el 2019. L'objectiu d'aquest curs és incorporar la perspectiva intercultural en la mirada cap a la diversitats. A través d'aquesta activitat, que té continuïtat durant el 2020 i el 2021, es dota els docents d'eines conceptuals i pràctiques per tal de poder adequar i/o modificar les seves intervencions davant de diferents problemàtiques derivades de la gran diversitat existent a la societat i a l'aula.

Durant el curs 2019-2020, l'activitat, que consta de 12 sessions, es va realitzar en centres educatius de Girona i de les Terres de l'Ebre.

ACCIONS DE SENSIBILITZACIÓ I DIVULGACIÓ

Al curs es van abordar les següents temàtiques:

- Context educatiu i interculturalitat
- Problematització de la idea de cultura
- Diversitat, diferència i alteritat. Com es construeix l'exclusió?
- Interseccionalitat
- Llengua: coneixement i relació
- Gènere, sexualitat, afectivitat i relació amb el cos
- El paradigma intercultural i eines de comunicació
- Lideratge i participació a l'aula. Apoderar per transformar
- Relació escola, família i entorn
- Gestió del conflicte des de la interculturalitat

ACTIVITATS DIVULGATIVES

XERRADA "LES CONCEPCIONS DEL TEMPS: COM ESTÀ IMPACTANT LA NOCIÓ DE PROGRÉS OCCIDENTAL EN TEMPS DE LA COVID-19?"

L'Espai Avinyó va encetar un nou cicle d'activitats en format digital arran de la situació de la COVID-19 el juny del 2020. En aquesta ocasió, es va portar a terme una conversa digital entre Raúl Gabás, catedràtic emèrit del Departament de Filosofia de la Universitat Autònoma de Barcelona, i Rafael Crespo, africanista i membre del CEAi. Ambdós van acostar-se a una temàtica que es troba a l'arrel mateixa de les cosmovisions de moltes cultures: la concepció del temps.

La conversa es va centrar en el context pandèmic per tal d'analitzar com Occident està responent a la crisi de la COVID-19 i amb relació a les dinàmiques de poder, polítiques, econòmiques i socials que s'estableixen entre els països del nord i del sud globals. Gabás va argumentar que "el virus ha estat l'infart d'occident, una bomba antisistema", i va analitzar com s'ha gestionat la malaltia, posant al centre el dilema dels estats en parar la producció o el paper de la Unió Europea. Crespo va contrastar aquesta explicació estudiant com alguns governs de l'Àfrica han estat responent a la COVID-19 amb una visió occidentalitzada que menysté les medicines locals, amb un sistema sanitari dèbil i, en moltes ocasions, amb la dependència d'ajudes internacionals.

ACCIONS DE SENSIBILITZACIÓ I DIVULGACIÓ

JORNADES D'INTERCULTURALITAT 2020 "COM PARTICIPEM CONJUNTAMENT AMB ENTITATS DIVERSES?"

El 7 de novembre del 2020 es van celebrar les Jornades d'Interculturalitat 2020 a l'espai jove La Casa Groga del Forc Pienc. Aquesta activitat va ser organitzada per la Fundació Ferrer i Guàrdia, Esplais Catalans, la Federació de Casals Joves de Catalunya i l'Escola Lliure el Sol. Va consistir en unes jornades de formació i debat intern amb l'objectiu de treballar per esdevenir entitats més diverses i transformar les nostres xarxes en espais més interculturals.

El CEAI va formar-ne part presentant el projecte *JOVES REFERENTS*. La jornada va comptar amb la participació de diferents entitats que van compartir les seves experiències, donant a conèixer la mirada que apliquen, els reptes als quals fan front, i propostes amb relació a allò que les entitats d'educació en el lleure poden aportar.

ACTIVITATS DIVULGATIVES EN PERSPECTIVA INTERCULTURAL | AJUNTAMENT DE RUBÍ

El 2020, el CEAI va oferir un seguit d'activitats divulgatives en perspectiva intercultural que l'Ajuntament de Rubí va promoure en el marc del dia internacional de la persona migrant, el 18 de desembre. D'una banda, des del CEAI es va realitzar un vídeo d'entrevistes amb entitats locals de Rubí sobre el concepte d'interculturalitat. D'altra banda, Rafa Crespo, africanista i historiador del CEAI, va definir el concepte d'interculturalitat i va

moderar un diàleg intercultural el 16 de desembre en format virtual en què hi van participar diferents entitats: l'Associació de Residents de Mandegane, l'Associació Catalanosenegalesa per la Cooperació i la Promoció Social i Cultural (ACSPROSC), l'Associació Oudiodial per l'ajuda social i mútua i l'Associació Rubí Sociocultural i Integració (ARSI).

ACTIVITAT VIRTUAL

MIRADES I VISIONS ENTORN DE LA INTERCULTURALITAT

Introducció a càrrec de l'alcaldeessa
Ana M. Martínez Martínez

Amb la participació de:

- Yaya Kadialy Badji; secretari de l'Associació de Residents de Mandegane
- Aissatou Konte; responsable d'activitats de l'Associació Catalanosenegalesa per la Cooperació i la Promoció Social i Cultural (ACSPROSC)
- Sidy Sagna Sadio; tresorer de l'associació Oudiodial per l'ajuda social i mútua
- Anwar Sadat El Maimouni; president de l'Associació Rubí Sociocultural i Integració (ARSI)
- Pau Navarro Cano; regidor de Ciutadania, Transparència, Participació Ciutadana, Cooperació Internacional i Memòria Històrica

Diàleg intercultural moderat per Rafa Crespo, historiador del Centre d'Estudis Africans i Interculturals (CEAI)

16 de desembre de 18.30 a 20 h

Inscripcions a: ciutadania@ajrubi.cat

Ho organitza: Ajuntament de Rubí

Amb el suport de: Diputació Barcelona

